

Changemaker
c/o Kirkens Nødhjelp
Postboks 7100 St. Olavs plass
0130 Oslo

Til Finansdepartementet

31.01.2012

Changemaker vil takke for muligheten til å komme med innspill til Finansdepartementet om land for land-rapportering. Changemaker er Norges største ungdomsorganisasjon som jobber med Nord/Sør-spørsmål. Bekjempelse av kapitalflukt en av vår tids viktigste utfordringer for å oppnå utvikling og vi er glade for departementets initiativ til en høring om viktige regelendringer.

Changemaker arbeider med grunnleggende og strukturelle årsaker til fattigdom og urettferdighet. Hvert år går \$120 mrd dollarⁱ fra Nord til Sør i bistandsoverføringer. Denne summen blir forsvinnende liten stilt ovenfor anslag om at over \$1260 milliarder dollarⁱⁱ forsvinner ut av utviklingsland årlig i kapitalflukt. Over halvparten av dette skyldes multinasjonale selskapers feilprising av internhandel, en metode for å unndra skatt.

Over hele verden opplever stater å ha manglende inntekter til å dekke sine offentlige utgifter. Samtidig har vi et globalt økonomisk system hvor vi ikke vet hvor stor effektiv skatterate de aller fleste multinasjonale selskaper betaler. Det vi vet er at selskapene bidrar med en mindre andel av utgiftene til fellesgodene nå enn for 50 år siden. I USA utgjorde selskapenes skattebidrag 4,3% av BNP i 1955. I 2010 bidro de med 1,3% av BNP. Og vi vet at utviklingslandene står svakere rustet til å avsløre skatteunndragelse fra multinasjonale selskaper enn det skatteadministrasjonen i USA gjør. Samtidig har investorer mindre innsyn og informasjon om multinasjonale selskaper enn noensinne, noe som gjør risikovurdering vanskeligere. Underprising av risiko i en ugjennomsiktig finansøkonomi var en av årsakene til finanskrisen. Utviklingslandene, men også resten av verden trenger større åpenhet i økonomien, og det er dette land for land-rapportering kan bidra med.

Changemaker mener det er positivt at EU nå foreslår å kreve en strengere rapportering fra selskaper innen utvinning- og skogindustrien. Derfor er det viktig at EU-kommisjonens forslag til revidering av åpenhets- og regnskapsdirektivene implementeres. Likevel mener vi at forslaget slik det foreligger i dag ikke er godt nok, og bør styrkes dersom det skal ha en effekt på skatteunndragelse. I påvente av en strengere rapporteringsstandard fra EU, mener vi det er naturlig at Norge går foran og innfører en rapporteringsstandard som er sterk nok til å avsløre skatteunndragelse, på land for land-basis.

EU-kommisjonens forslag treffer godt i sin målsetning om å holde makthavere ansvarlige ovenfor sin befolkning. Fra norske myndigheter sin side har imidlertid land for land-rapportering ofte blitt hentet frem som et tiltak som kan bekjempe skatteunndragelse, et problem som har blitt gitt høy prioritet. Dersom

man fra norsk side tar kampen mot skatteunndragelse på alvor og anser land for land-rapportering for å være et verktøy i dette arbeidet vil det være naturlig at Norge innfører en rapporteringsstandard som adresserer dette problemet. Dermed må man gå lenger enn de korrupsjonsbekjempende tiltakene som EU foreslår.

Forslag til innhold i rapporteringskrav: full land for land-rapportering.

Changemaker mener at rapporteringskravet i kommisjonens forslag ikke er tilstrekkelig til å avdekke skatteunndragelse. Slik forslaget lyder i dag vil selskapene i henhold til artikkel 38 andre ledd bli pålagt å rapportere alle utbetalinger til landets myndigheter og myndighetsrepresentanter. Plikt til å rapportere utbetaling til myndighetene vil være et nyttig verktøy for å avdekke korrupsjon, men vil på langt nær være tilstrekkelig for å hindre skatteunndragelse.

Changemaker mener at Norge må gå lenger enn kommisjonens forslag, ved å innføre fullstendig land for land-rapportering for multinasjonale selskaper. En slik rapporteringsplikt vil innebærer at selskapene må rapportere følgende opplysninger:

Oversikt over alle landene hvor selskapene opererer.

Første kriterium for at land- for land-rapportering skal kunne avdekke skatteunndragelse er at myndighetene får informasjon om hvilke land selskapet driver virksomhet i. Uten slik informasjon vil det være umulig å få et fullstendig bilde over selskapets virksomhet.

Fullstendig konsernoversikt, inkludert selskapets datterselskaper.

Utvinningselskaper er ofte organisert som konsern med ett eller flere underliggende datterselskaper under deres kontroll. Rapporteringskravet må gjelde tilsvarende for alle underliggende selskaper kontrollert av konsernet.

Selskapets finansielle aktivitet i landet der det opererer, herunder selskapets omsetning i hvert enkelt land, innkjøp, utgifter til lønninger samt antall ansatte i hvert land og overskudd før skatt.

EUs forslag til endringer i direktivet vil innebære at selskapene må rapportere utbetalinger til staten. Denne informasjonen vil ha lite for seg dersom mottager av opplysningene ikke i tillegg får oversikt over selskapets fulle finansielle aktivitet. Uten opplysninger om selskapets omsetning og deres utgifter til innkjøp og lønninger vil informasjon om betaling til myndigheter ikke kunne settes i kontekst, og vil dermed være vanskelig å bruke til å avsløre for eksempel skatteunndragelse. Først med informasjon om omsetning og utgifter vil mottager av opplysningene få anledning til å kontrollere om selskapets overskudd samsvarer med mengden skatt selskapet betaler – eller burde betale – i landet der de driver virksomhet.

Oversikt over hvor mye skatt selskapet betaler i hvert land.

Her må det kreves at selskapet rapporterer både hvor mye skatt de yter i de ulike landene der de driver virksomhet, i tillegg til å rapportere hvilket beregningsgrunnlag som ligger til grunn for skatten.

Land for land rapportering er det beste og politisk mest nærliggende verktøyet vi har tilgjengelig for å bekjempe skadelig skatteunndragelse fra utviklingsland, uten å forandre på lovverkene i skatteparadisene. Kostnadene knyttet til rapporteringen vil i første omgang gi utslag i form av økte utgifter til revisjon. Dataene som rapporteres ved fullstendig land for land-rapporteringsplikt er imidlertid allerede tilgjengelig innad i selskapene i dag.

Full land for land-rapportering vil føre til noe økte kostnader for selskapene, men det vil være en liten pris å betale for den økte åpenheten som rapporteringsstandarden vil medføre. Et slikt tiltak vil kunne hjelpe borgere å stille sine makthavere til ansvar, holde selskaper mer ansvarlige til sine forpliktelser til å bidra til å finansiere fellesgoder, og hjelpe investorer å velge selskaper som står for en reell økonomisk verdiskapning basert på bedre informasjon.

Vennlig hilsen,

Markus Nilsen,

Leder i Changemaker

ⁱ Statistics on Resource Flows to Developing Countries. (2010, 23. desember). OECD. Lastet ned fra: http://www.oecd.org/document/9/0,3746,en_2649_34447_1893129_1_1_1_1,00.html

ⁱⁱ Kar, D., & Curcio, K. (2011). Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2000-2009. Update with a focus on Asia. Washington, DC: Global Financial Integrity. Side vii. Lastet ned fra <http://iff-update.gfip.org>